

Školitelský posudek disertační práce JUDr. Jakuba Dienstbiera „Mimořádné vládnutí v českém ústavněprávním kontextu“

Jakub Dienstbier svou disertační prací završuje jednu z linií svého vlastně už dlouholetého zájmu o vybraná témata ústavní teorie a ústavní dogmatiky, tzn. o výjimečné stavy, resp. o mimořádné vládnutí. Dokladem autorovy nebývalé píle, tváří v tvář obecné skutečnosti mnoha slíbených, avšak nakonec nesepsaných disertačních prací, je fakt, že kromě práce disertační si během doktorského studia pro radost sepsal ještě jednu monografii. Tu věnoval institutům vrchního velení a vrchního velitelství, a vytěžil v ní další, více „vojenskou“ linii svého odborného profilu.

K mimořádnému vládnutí připoutala v naší části světa pozornost především vleklá covidová pandemie, je to však vděčný objekt badatelské pozornosti už po desítky, a zahrneme-li třeba *Machiavelliho*, tak po stovky let. Co je ústavní obvyklost a neobvyklost, kdo je posoudí, jak se má za podmínek výjimečných chovat veřejná moc a jak občané, jakou roli hraje právní regulace a jakou soudní kontrola... Pozornost je ostatně přiživována různými pokusy o „normalizaci“ či zvěčnění výjimečného stavu, ať už je řeč o německé III. říši nebo o *Mubarakově* Egyptě. Právě k této předcovidové tradici se *J. Dienstbier* vztahuje.

Disertační práce je nepochybně vynikající, poučná a poučená, navzdory nejednoduchému tématu čtenářsky přístupná a formálně bezvadná, na prvním místě bych nicméně rád vyzvedl jeden její rys. Je totiž opřena o východisko v normativním institucionalismu, což je neobvyklé nejen v českém kontextu. Znamená to totiž, že autor je natolik sžit s určitou školou, potažmo její perspektivou, že je schopen tímto prismatickým uchopovat svět. Na jedné straně to může vyvolávat pochybnosti stran rizika redukcionismu (nepřizpůsobujeme někdy viděné a analyzované pojmy a jiným nástrojům určité školy?), na straně druhé to však otevírá prostor pro obecnější otázky, nakolik jsme všichni „uvěznění“ v konceptuální kleci, jejíž mříže si však neuvědomujeme. Nakolik např. pracujeme s různými pojmy a obrazy normativní teorie, aniž bychom byli normativisty a svůj dluh vůči ní si uvědomovali?

Strukturu disertační práce jsem měl možnost s doktorandem konzultovat, přicházel však s jasnou a funkční představou, již se také následně držel. Četl jsem postupně vznikající části práce, spíše však jako zaujatý čtenář s občasnou otázkou, možná připomínkou, než jako ten, který má pisatele v něčem vyškolovat.

J. Dienstbier si dobře uvědomuje, že se pohybuje na poli, v němž má právní úprava význam sice značný, ne vždy však rozhodující. Jelikož je však bytostným právníkem, usiluje o snížení pravděpodobnosti pokusu mimoprávního jednání, pakliže je vůbec pojmově připouští. Proto je třeba identifikovat, co a jak být upraveno může. Poučen je různými texty provenience politologické či vojenských studií, nenechává se jimi však příliš rozptylovat od sledování své linky primárně ústavně-teoretické s přesahy do obecné teorie práva. K tomu využívá desítky přečtených, a hlavně poctivě a kriticky promyšlených pramenů literárních, judikatorních i jiných, staví při tom i na různých svých již publikovaných textech.

Uvedl jsem to vícekrát, uvedu to i nyní, na konci naší společné cesty. Být školitelem *Jakuba Dienstbiera* připomínalo procházku růžovým sadem bez trní. Oponentům byla taková

procházka upřena, jistou představu si však mohou udělat na základě této disertační práce. Po mém soudu nic nebrání její úspěšné obhajobě.

V Praze dne 11. května 2023

prof. Jan Kysela